

Utvärdering av Idésluss för social hållbarhet

Om utvärderingen

Idésluss för social hållbarhet är en samverkansmetod som har testats som pilot i Lundby stadsdelsförvaltning. Idéslussen är tänkt att fungera som en dynamo och möjliggörare för att i samverkan förverkliga idéer och kanalisera engagemang. Under 2016 har arbetet varit en del av Jämlikt Göteborg, Göteborgs Stads långsiktiga satsning för att minska skillnader i livsvillkor och hälsa. Syftet har varit att utveckla och sprida idéslussen.

De samlade erfarenheterna från de idéslussar som genomförts har sammanställts i den här utvärderingen och kommer att ligga till grund för fortsatt arbete. Utvärderingen är också ett sätt att sprida kunskap och erfarenheter från idéslussen inom staden.

För att Göteborg ska vara den jämlika staden som bidrar till ett gott liv för alla arbetar vi med fem fokusområden:

- Ge varje barn en god start i livet
- Ge barn fortsatt goda förutsättningar genom skolåren
- Skapa förutsättningar för arbete
- Skapa hälsofrämjande och hållbara livsmiljöer
- Skapa övergripande och strukturella förutsättningar för arbetet

Läs mer om arbetet på
www.goteborg.se/jamlikt

Skribent: Emma Edvardsson

Innehållsförteckning

Bakgrund	4
Uppdrag och koppling till Jämlikt Göteborg	5
Social innovation.....	6
Penta helix som samverkansmodell	7
Idésluss för social hållbarhet	8
Resultat av aktiviteterna	9
Enkätutvärdering.....	10
Fördjupad utvärdering	13
Avslutande reflektioner.....	14
Källor.....	17

Bakgrund

Hösten 2015 ansökte Lundby stadsdelsförvaltning tillsammans med Norra Hisingen och Västra Hisingens stadsdelsförvaltningar om medel till en förstudie i Vinnovas utlysning *Idéslussar i kommuner*. Idéslussens tänkta syfte var dels att stärka kunskapen om innovation och innovationsförmågan i de egna organisationerna, men också att genom idéslussen stärka samverkan till andra aktörer enligt *Quattro helix-modellen*¹. Ansökan blev dock avslagen. De idéslussar som blev beviljade medel i Vinnovas utlysning utgick samtliga från kvalitetsutveckling och kommunernas interna behov snarare än behovet av att stärka samverkan med andra aktörer.

Kort efter Vinnovas avslag präglades hela Sverige av den flyktingsituation som då rådde i världen. Flyktingsituationen engagerade stora delar av samhället och förfrågningar kom från olika aktörer i Lundby (såsom företag) om hur deras vilja att agera kunde kopplas ihop med något mer långsiktigt. Behovet av samordning, samverkan och innovation var stort och Lundby stadsdelsförvaltning tog då initiativet till att starta en *Idésluss för social hållbarhet* utan att genomföra någon förstudie. Idéslussen beskrevs då på följande vis:

"Flyktingsituationen i Europa har skapat ett starkt engagemang hos många göteborgare. Många flyr till just vår stad och det är många personer, företag, föreningar och myndigheter som vill hjälpa till. Ingen sitter själv på de idéer och resurser som krävs för att ta sig an den utmaning vi står inför. Det krävs ett bredare samhällsengagemang där vi hjälps åt tillsammans. Offentliga, privata och ideella aktörer behöver därför samverka för att skapa såväl hållbara processer som hållbara resultat.

Göteborgs Stad har därför tagit initiativ till en idésluss för social hållbarhet som är tänkt att fungera som en dynamo och möjliggörare för att i samverkan förverkliga idéer och kanalisera engagemang för hur situationen för våra nyanlända och ensamkommande kan förbättras. Det kan handla om boende, utbildning, praktik, sysselsättning och fritidsaktiviteter, eller något helt annat.

Idéslussen startar som pilot i Lundby, eftersom flera företag här har visat intresse och frågat hur deras engagemang kan bli en del av ett mer långsiktigt och systematiskt arbete. Vi prövar oss fram och hittar tillsammans de rätta arbetsformerna. Vår förhoppning är att vi kan synliggöra vårt engagemang och på så sätt få med fler."

Ungefär samtidigt som den första idéslussen genomfördes togs en fokusplan², Fokusplan 1.0, fram inom ramen för satsningen Jämlikt Göteborg. Lundby nominerade då in *Idésluss för social hållbarhet* som ett exempel på en aktivitet för att stärka den sociala sammanhållningen i lokalsamhället. Aktiviteten skrevs in i Fokusplan 1.0 och en projektanställning skapades. En heltidstjänst för att arbeta med idéslussen har varit på

¹ Helix-modeller är samverkansmodeller som syftar till att utveckla sociala innovationer, Quattro helix utgår från att potentialen för innovation och utveckling ligger i att akademi, näringsliv, offentlig sektor och idéburen sektor samverkar för att generera nya former för överföring och tillämpning av kunskap.

² I fokusplanen pekas områden och aktiviteter ut som kommer vara särskilt viktiga att staden samordnar i jämlikhetsarbetet.

plats under perioden maj-december 2016. Anställningen har varit placerad i Lundby men har arbetat på uppdrag av Jämlikt Göteborg och har finansierats av Social resursförvaltning.

Uppdrag och koppling till Jämlikt Göteborg

Göteborg ska vara en jämlik stad, är ett av stadens centrala budgetmål. Social resursnämnd är processägare för målet. Processägarens uppdrag är att stödja staden, dess förvaltningar och bolag i arbetet med budgetmålet. Arbetet går under namnet Jämlikt Göteborg – hela staden socialt hållbar. Arbetet har bland annat en tydlig koppling till FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna, där bland annat rätten, för alla grupper till skälig levnadsstandard, hälsa, arbete, utbildning med mera regleras.

Inom ramen för arbetet med Jämlikt Göteborg finns fem fokusområden, inom vilka stadens verksamheter tillsammans verkar för att bidra till en högre måluppfyllelse.

1. Ge varje barn en god start i livet.
2. Skapa fortsatt goda förutsättningar genom skolorna.
3. Skapa förutsättningar för arbete.
4. Skapa hälsofrämjande och hållbara livsmiljöer.
5. Skapa övergripande och strukturella förutsättningar för arbetet.

För arbetet med processägarskapet har Social resursförvaltning tagit fram en strategi med syftet att bidra till högre måluppfyllelse.

Strategin utgår från följande strategiområden:

- A. Bredda kunskapsbasen och sprida kunskaper och erfarenheter.
- B. Främja kunskapsbaserat arbete.
- C. Utveckla samverkan och kunskapsallianser.
- D. Systematiskt följa och dokumentera utvecklingen.

Den här utvärderingen har bäring på *övergripande och strukturella förutsättningar* för arbetet och åtgärdsförslag 5 & 6 som handlar om att *arbeta aktivt med kunskapsallianser och främja den sociala sammanhållningen i staden*. Åtgärdsförslagen för Jämlikt Göteborg handlar om möjliga vägar framåt för att minska stadens socioekonomiska segregation och öka jämlikheten. Utvärderingen är en del i arbetet att bidra till ett mer jämlikt Göteborg.

Arbetet med Jämlikt Göteborg är organiserat utifrån ett hela staden-perspektiv, det bygger på en tydlig politisk förankring och på ordinarie struktur för ledning och styrning. En samordningsgrupp på hög strategisk nivå har etablerats. En fokusplan har antagits för att skapa kraft i arbetet med Jämlikt Göteborg - hela staden socialt hållbar. För att stärka anknytningen till såväl stadsdelssektorn som till stadens fackförvaltningar och bolag har fokusledare utsetts för respektive fokusområde.

I rapporten *Skillnader i livsvillkor och hälsa i Göteborg* framgår tydligt att olika nivåer, aktörer och arenor måste samverka för att lyckas i arbetet med att minska skillnaderna i livsvillkor och hälsa hos göteborgarna. Arbetet kräver en tvärspektoriell och tvärprofessionell samverkan, och ett normkritiskt och intersektionellt förhållningssätt. I förhållande till den utmaning som Göteborg står inför vad gäller skillnader i livsvillkor och hälsa har staden ett stort utvecklingsbehov gällande innovation och samverkan med andra aktörer. Lundby stadsdelsförvaltning är ägare av piloten *Idésluss för social hållbarhet*, en metod som har visat potential i detta avseende. Målet har därför varit att konceptet ska spridas till fler såväl geografiska som tematiska områden.

Under 2016 har ett arbete pågått med att utveckla och sprida idéslussen. De samlade erfarenheterna från de idéslussar som genomförts har sammanställts i den här utvärderingen och kommer att ligga till grund för fortsatt arbete. Utvärderingen är också ett sätt att sprida kunskap och erfarenheter från idéslussen inom staden.

Social innovation

Idéslussens innovativa karaktär och dess fokus på social hållbarhet gör att den kan ses som en *social innovation*. Sociala innovationer uppstår ofta i ett tvärspektoriellt sammanhang där aktörer från olika delar av samhället samverkar kring ett gemensamt mål. Det är också det som är själva kärnan i idéslussen.

Det finns flera snarlika sätt att förklara social innovation, men de flesta är eniga om att det centrala i begreppet är det som fångas i beskrivningen som Mötesplats Social Innovation ger på sin hemsida:³

*”Begreppet social innovation brukar förklaras som **innovativa tjänster, produkter, processer och metoder som strävar efter att möta samhällets utmaningar**. Det kan vara allt ifrån klimathot till finanskris, segregation, arbetslöshet, åldrande befolkning och utanförskap.*

Sociala innovationer kan delas in i tre kategorier:

- 1. Gräsrotsinitiativ som på nya sätt möter sociala behov som inte tillgodoses av marknaden eller den offentliga sektorn.*
- 2. Som samhällseliga innovationer där gränsen mellan olika samhällssektorer suddats ut och där innovationen riktar sig till hela samhället.*
- 3. Som systemförändrande sociala innovationer som vill förändra värderingar, kulturer, strategier och politik).”*

EU-kommissionen beskriver social innovation som:⁴

”Social innovations are new ideas that meet social needs, create social relationships, and form new collaborations. These innovations can be products, services, or models

³ Mötesplats Social Innovation . Var är en samhällsentreprenör? <http://socialinnovation.se/sv/om-oss/vad-ar-en-samhallsentreprenor/>

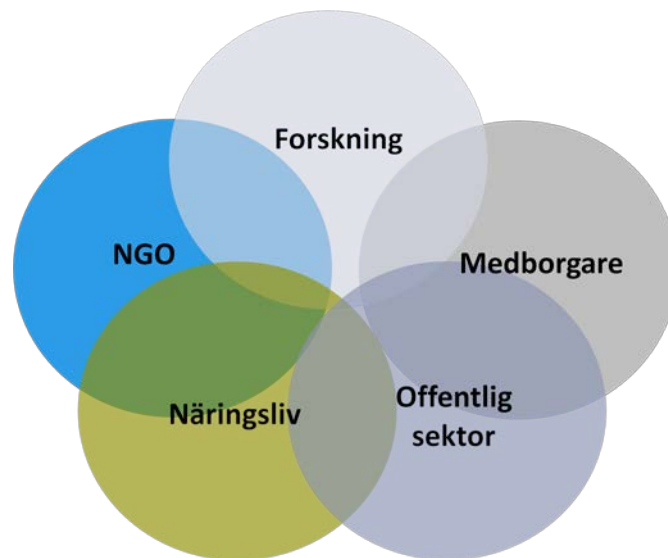
⁴ EU-kommissionen. Social innovation. <http://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/policy/social/>

addressing unmet needs more effectively. The Commission's objective is to encourage market uptake of innovative solutions and stimulate employment”.

Idéslussen innehåller två nivåer av social innovation. Dels har själva metoden en innovativ karaktär. Det är en ny form för samverkan där den jämlika mötesarenan och matchningsmomentet är det innovativa. Den andra nivån är att de aktiviteter som tas fram genom idéslussen också kan vara, eller leda till, ytterligare sociala innovationer.

Penta helix som samverkansmodell

Helix-modeller är samverkansmodeller som syftar till att utveckla sociala innovationer.⁵ Den första helix-modellen, Triple helix, utgick från att potentialen för innovation och utveckling låg i att akademi, näringsliv och offentlig sektor samverkade för att generera nya former för överföring och tillämpning av kunskap. Mötet mellan olika aktörer bidrar dels till förnyad kreativitet inom varje sektor, men också till att innovation uppstår genom tvärsektoriell samverkan när de olika aktörerna möts.⁶ Penta helix är en utveckling av Triple helix och involverar förutom akademi, näringsliv och offentlig sektor även medborgare och idéburen sektor.

Det svenska samhället står inför stora, övergripande utmaningar och idéslussen bygger på insikten att ingen själv kan lösa dessa. Integration och segregation är två exempel på sådana utmaningar. Som samverkansmetod är idéslussen ett försök att kanalisera det engagemang som finns gällande den aktuella utmaningen och komma till handling genom att sammanföra olika aktörer. Metoden syftar också till att skapa och stärka samverkan

⁵ Mötesplats Social Innovation. Samverkansmodeller. <http://socialinnovation.se/sv/om-oss/bakgrund/samverkansmodeller/>

⁶ Stanford University. The Triple Helix Concept. http://triplehelix.stanford.edu/3helix_concept

mellan olika aktörer. Förhoppningen är att den samverkan sedan kan leva vidare även utanför idéslussen.

Idésluss för social hållbarhet

Syftet med idéslussen är att:

- **Erbjuda en jämlik samverkansarena där olika aktörer kan mötas.**
- **Genom inventering och matchning koppla ihop dessa aktörers idéer, behov och resurser gällande den aktuella utmaningen.**
- **Kanalisera engagemang och få det att leda till handling.**
- **Skapa en bred, tvärsektoriell samverkan som bygger på insikten att ingen själv kan lösa dagens eller framtidens samhällsutmaningar.**

Lundby har genomfört tre idéslussar. Samtliga har varit på temat *förbättrad integration av nyanlända*. Den första idéslussen genomfördes hösten 2015, den andra våren 2016 och den tredje hösten 2016.

Idéslussen är uppdelad på två fysiska träffar: en *inventeringsträff* och en *matchningsträff* som tillsammans blir en *idésluss*. Idéslussen är uppdelad på två träffar för att ge deltagarna större möjlighet att ta fram hållbara och genomförbara aktiviteter. Genom att använda underlaget från inventeringsträffen för att göra matchningar kan till exempel stadsdelen skapa grupper inför matchningsträffen utifrån tänkbara kopplingar. Träffarna är dock inte bara till för att skapa aktiviteter. De är också tillfällen för deltagarna att nätverka och hitta gemensamma beröringsytor som kan utvecklas till samverkan även utanför idéslussen. I pilotförsöket har träffarna hållits med ungefär en månads mellanrum och varit förlagda till kvällstid för att så många olika aktörer som möjligt ska kunna delta.

Inventeringsträffen fokuserar på att aktörerna får kartlägga och beskriva vilka idéer, behov och resurser de har gällande den aktuella utmaningen. *Matchningsträffen* fokuserar på att matcha aktörernas idéer, behov och resurser med varandra för att skapa och knoppa av projekt, samarbeten, initiativ och andra typer av insatser. Träffarna har genomförts som workshops. När det gäller träffarnas upplägg så testar Lundby sig fram. Grunden är dock alltid densamma: *inventering* och *matchning*.

Stadsdelens roll är främst att tillhandahålla metoden och möjliggöra träffarna. Aktörerna skapar själva innehållet på träffarna. Det är de som tar fram aktiviteter och ansvarar för att genomföra dem. Det finns inga ekonomiska incitament från stadsdelens sida, allt bygger på aktörernas eget engagemang och handlingskraft.

En lista med alla deltagares kontaktuppgifter skickas ut efter varje träff för att uppmuntra nätverkande och ytterligare samverkan. Idéslussen har också en Facebookgrupp⁷ där inbjudningar och dokumentation från tidigare träffar läggs upp. Bland de medverkande aktörerna, utöver Lundby stadsdelsförvaltning, kan nämnas Arbetsförmedlingen

⁷ Facebookgrupp: Idésluss för social hållbarhet. <https://www.facebook.com/groups/idesluss/>

Etablering, Integrationscentrum, Lin Education, Lindholmen Science Park, Hisingsambassadörerna, Norra Älvstrandens företagarförening, Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen, Utbildningsförvaltningen, Idrott för integration, Social resursförvaltning, Flyktinghjälp, Bräcke diakoni, Svenska kyrkan, Stena fastigheter, Fastighetsägarna Centrala Hisingen, Göteborgs stadsmission, med flera.

Resultat av aktiviteterna

Följande aktiviteter har tagits fram under de idéslussar som har genomförts i Lundby. Alla tre idéslussar har haft fokus på förbättrad integration av nyanlända.

- **Läxhjälp för alla**
- **Hållbar fotboll för integration**
- **CSR + mentor**
- **Sluss för matchning praktikanter och praktikplatser, etc.**
- **Fritidsaktiviteter för unga**
- **CV-workshop**

Under den första idéslussen hösten 2015 prioriterade grupperna att arbeta vidare med tre aktiviteter: *läxhjälp för alla*, *hållbar fotboll för integration* och *CSR + mentor*. Av dessa var det i slutändan bara *hållbar fotboll för integration* som arbetades vidare med efter idéslussens slut. FC Fyrklövern och Lundby stadsdelsförvaltning genom sektor kultur och fritid anordnade tillsammans fotbollsaktiviteter där killar från området Fyrklövern i Lundby spelade tillsammans med nyanlända ungdomar. Träningarna hölls på Bravida Arena. Sammanlagt var det 50-60 deltagare. Det blev en lyckad satsning som pågick från hösten 2015 till våren 2016. Deltagarna hittade ett gemensamt intresse och fick samtidigt möjlighet att träffa nya kompisar. Fyrklövern FC har nu slagits samman med Hisingens FC och klubben anordnar sedan oktober 2016 Football Friday i Lundbystrand varje fredag. Där har också Ungdomssatsningen Hisingen gått in med ekonomiska medel.

Två grupper tog fram liknande aktiviteter under den första idéslussen 2016. Båda grupperna skapade ”slussar” där behov och resurser skulle matchas mellan aktörerna. Det handlade till exempel behov och resurser gällande praktikplatser och praktikanter, samt villiga volontärer till de föreningar som bedriver verksamhet riktad mot nyanlända. I bägge fallen har någon form av möte ägt rum efter idéslussen. Utbytet av praktikplatser och praktikanter har dock fungerat bättre än utbytet av volontärer och tillgängliga volontärer. Det beror troligtvis på att behovet av praktikplatser till nyanlända är mer konkret och tydligt kopplat till aktörernas verksamhetsmål, medan volontärdelen bygger på enskilda individers engagemang.

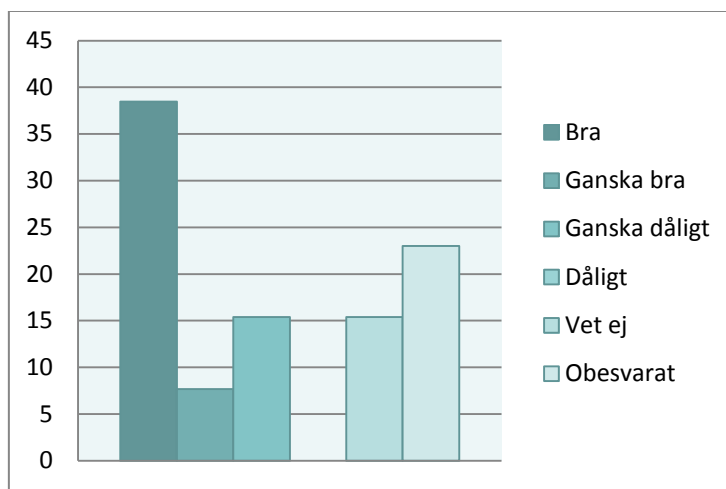
I skrivande stund är det för nära inpå för att säga hur det har gått med aktiviteterna från idéslussen som hölls hösten 2016 (aktiviteterna som togs fram var *fritidsaktiviteter för unga* och *CV-workshop*). Det är dock tydligt att det behövs mer uppföljning efter idéslussens andra och sista del, matchningsträffen, för att underlätta för deltagarna att genomföra aktiviteterna. I de fall där aktiviteterna inte har blivit av uppger de tillfrågade att det inte fanns någon som var drivande i arbetet och att de saknade uppföljning från stadsdelens håll.

Förutom de aktiviteter som har tagits fram så har idéslussen lett till att nya kontakter har knutits mellan aktörerna. Cuben utbildning⁸ och One Stop Future Shop⁹ kom i kontakt med varandra genom idéslussen och har sedan dess inlett ett samarbete som ska pågå under hela 2017. Även Arbetsförmedlingen Etablering och One Stop Future Shop lärde känna varandra genom idéslussen och Arbetsförmedlingen hänvisar nu nyanlända dit. Det har också lett till förbättrad samverkan mellan aktörer som redan hade eller hade haft ett pågående samarbete. Arbetsförmedlingen Etablering och Bräcke diakoni har exempelvis fördjupat sin samverkan gällande praktikplatser efter att ha deltagit på samma träffar.

Enkätutvärdering

En utvärdering skickades ut i maj 2016 till alla som deltagit i idéslussarna som hölls vintern 2015 och våren 2016. Den tredje idéslussen är alltså inte med i utvärderingen. Alla som deltog i utvärderingen svarade inte på samtliga frågor, svarsfrekvensen varierar därför mellan tio och sex svaranden per fråga. Utvärderingen bestod av totalt åtta frågor.

Fråga 1: Vad tycker du om uppdelningen av idéslussarna på två träffar – en för inventering av idéer, behov och resurser och en där vi gör matchningar?

Fråga 2: Vad tycker du om innehållet på träffarna? Vad är bra, vad är mindre bra?

”Bra att sitta i mindre grupper, vi har alla olika möjligheter att hinna arbeta med dessa frågor vilket kan vara en utmaning. Bra med nätverkande och möten med nya personer.”

⁸ Cuben utbildning är ett utbildningsföretag med inriktning mot vuxenutbildning. De erbjuder också SFI.

⁹ One Stop Future Shop är ett EU-projekt som har initierats av stadsdelsförvaltningarna på Hisingen: SDF Västra Hisingen, SDF Lundby och SDF Norra Hisingen. Projektet erbjuder kostnadsfri rådgivning och stöd till nyföretagare (och befintliga företagare) i Västra Götalandsregionen, särskilt i Göteborgsområdet.

”För mig var den andra träffen den första och därför tog det lite tid att lära känna de övriga deltagarna runt bordet. Innehållet gjorde att vi lärde känna varandras aktiviteter för framtida samarbete.”

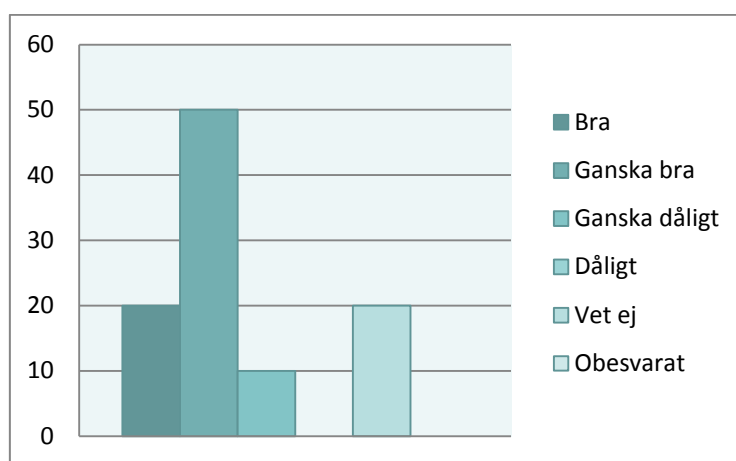
”Bra att dela upp, jag har bara varit med på en gång det var bra med uppdelning då.”

”Att så många olika aktörer träffas.”

”Jag tycker att innehållet är bra, men det hade varit positivt med fler aktörer. Jag tycker att träffarna kan vara lite längre och att matchning kan göras vid samma tillfälle. Alternativt att det är kortare tid mellan träffarna.”

”Deltog endast i träff 2 då det dels var för få deltagare för att göra mötet riktigt givande dels upplägget lite orealistiskt för att på så kort tid komma till några konkreta och förslag som kan förankras och genomföras.”

Fråga 3: Vad tycker du om längden på idéslusträffarna?

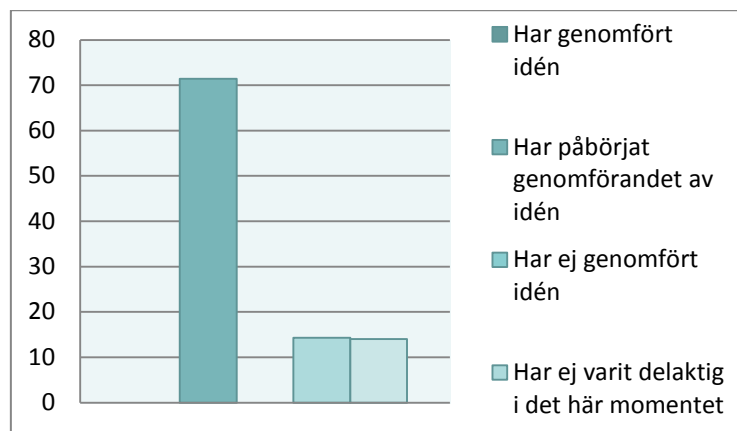
Fråga 4: Är det någon typ av deltagare som du har saknat på träffarna och skulle vilja att vi bjöd in? (Ex. föreningar, kommunala verksamheter...)

”Som representant från Arbetsförmedlingen ser jag gärna att fler representanter från kommunen medverkar. Exempelvis HR-personer som vi kan samverka med angående praktik etc.”

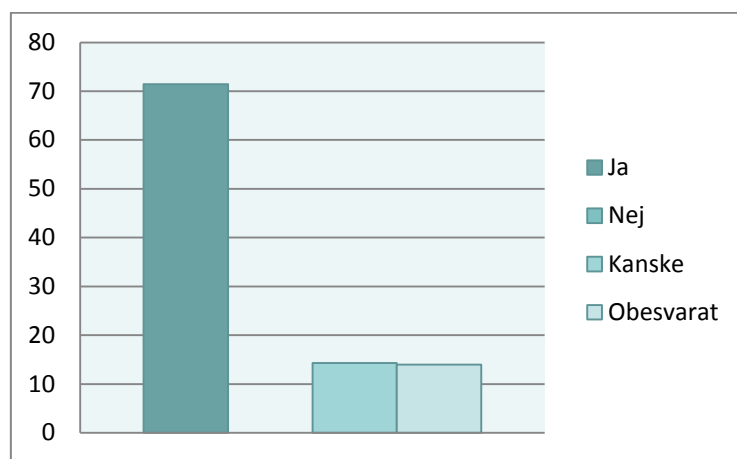
”Så många föreningar och verksamheter som möjligt av dem som jobbar med integration och mångfaldsarbete i vid mening vore bra.”

”Migrationsverket.”

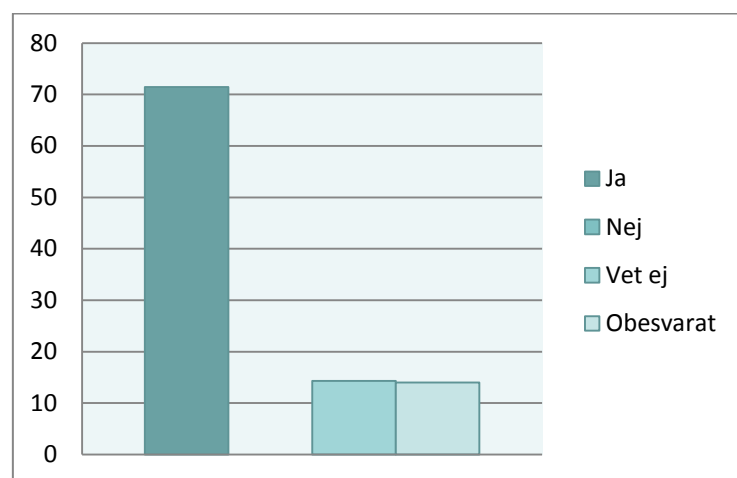
Fråga 5: Om du under idéslussträffarna har varit delaktig i att ta fram och genomföra en idé tillsammans med andra aktörer, hur har det gått med genomförandet?

Fråga 6: Har du knutit kontakter under idéslussen som du kan använda dig av även utanför idéslussen?

Fråga 7: Kommer du fortsätta att delta i idéslussen?

Fråga 8: Om du svarade nej eller vet ej på föregående fråga, varför inte?

”Jag har inte varit så aktiv då det har varit svårt att finna tid. Skulle behöva förankra bättre internt så att fler från min organisation kan vara med.”

Fördjupad utvärdering

Förutom enkäten som skickades ut så har en fördjupad utvärdering gjorts under hösten. E-post skickades ut till de som varit delaktiga i att ta fram en aktivitet med en förfrågan om att träffas, eller via e-post svara på några öppna frågor. Fokus låg på vad de tyckte behövde utvecklas med idéslussens upplägg för att ge bättre förutsättningar att skapa och genomföra aktiviteter. Tre samtal har ägt rum och ytterligare fyra svar har inkommit via e-post. Svaren har klustrats under rubrikerna *deltagare*, *innehållet på träffarna* och *aktiviteterna*.

Deltagare

- **Det behövs en större blandning och mer kvalificerade deltagare**
En större blandning av aktörer skapar mer dynamik. Här finns en utmaning i att hitta en bra balans mellan olika typer av aktörer samt att få exempelvis företag att delta. Mer kvalificerade deltagare innebär att aktörerna måste ha mandat från sin organisation att fatta beslut på plats och driva processer framåt.
- **Konsekvent deltagande**
Det blir ett bättre utbyte om aktörerna är konsekventa med att komma på båda träffarna. Mycket tid går åt till att lära känna varandra och kommer det in nya aktörer på den andra träffen går en stor del åt till att lära känna varandra även då. Det innebär att det blir mycket lite tid över till att inleda konkret samverkan.
- **Stadsdelen måste delta**
Samverkan är en strategisk fråga, därför är det viktigt att den egna förvaltningen deltar. Det sänder också budskapet till övriga deltagare att frågan är viktig för stadsdelen. Likaså sänder förvaltningens uteblivna närvaro budskapet att frågan inte är prioriterad och att idéslussen är en enskild tjänstpersons verk.

Innehållet på träffarna

- **Stadsdelens roll**
Stadsdelens bör främst fungera som den samordnande funktionen som tillhandahåller lokalen och metoden. Det är innehållet och vad som kommer ut av träffarna som är det viktiga. För att aktörerna ska kunna skapa ett bra innehåll krävs dock en bra struktur och tydliga steg att följa.
- **Möteslokal och inbjudan**
Aktörernas första kontakt med idéslussen är inbjudan. Hur den är utformad och vem som står som avsändare får betydelse för deltagandet. Det är även viktigt att välja lokal med omsorg. En oinspirerande lokal kan också leda till oinspirerade deltagare.

- **Ge aktörerna möjlighet att presentera sitt arbete**
Att på träffarna låta intresserade aktörer presentera hur de jobbar med den aktuella frågan kan skapa ett större engagemang hos övriga deltagare. Det är också gratis reklam för aktören i fråga. Det finns även önskemål om att få ta del av fler konkreta exempel från tidigare idéslussar. Detta är något som kommer att komma naturligt med tiden desto fler idéslussar som genomförs.
- **Fokusera på nätverkandet och utvecklingen av befintliga idéer**
Många har inte så stora möjligheter i sin organisation att arbeta med de frågor som idéslussen har fokuserat på. Fokus bör därför ligga på att utveckla och konkretisera de idéer som redan finns hos deltagarna istället för att ta fram nya. Det är inte antalet aktiviteter som är det viktiga utan innehållet i dem. Möjligheten till nätverkande på träffarna bör också prioriteras.
- **Är metoden eller frågan den används på det viktigaste?**
Om metoden är det viktiga bör stadsdelen genom idéslussen upprätta en samverkan med vissa aktörer som binds till idéslussen oavsett fråga. Om den aktuella frågan är det viktiga är det mindre viktigt att upprätta en långsiktig samverkan med aktörerna. Då är det istället engagemang för frågan som avgör vilka av de inbjudna som väljer att delta.

Aktivitetserna

- **Behov av förarbete**
Aktörerna känner oftast inte varandra sedan tidigare. Det kan då vara svårt att hitta möjliga kopplingar under de två träffar som idéslussen tillhandahåller. Ett mer gediget förarbete ger därför bättre förutsättningar för matchningar och nätverkande.
- **Tydlig ansvarsfördelning**
Det är viktigt med tydliga roller. Grupperna bör utse en projektledare som fördelar ansvar och driver genomförandet av aktiviteterna framåt. Här kan stadsdelen agera pådrivare genom kontinuerlig uppföljning.
- **Behov av uppföljning**
För att aktiviteterna inte ska riskera att rinna ut i sanden behöver stadsdelen följa upp dem bättre. Uppföljning kan exempelvis ske genom att en eller flera träffar läggs till efter matchningsträffen. Där får aktörerna möjlighet att utveckla och konkretisera de redan framtagna idéerna i flera steg.

Avslutande reflektioner

Idéslusskonceptet bygger mycket på engagemang från de aktörer som deltar. En stor utmaning är att hitta frågor som lämpar sig för idéslussen – vilka samhällsutmaningar ger upphov till ett så pass omfattande engagemang att stora delar av samhället sluter upp kring dem? Flyktingsituationen hösten 2015 var en sådan utmaning. Människor gick samman över hela landet för att hjälpa nyanlända. Det var också det engagemanget som gav upphov till den första idéslussen, som hade fokus på förbättrad integration av nyanlända.

Våren och hösten 2016 genomfördes ytterligare två idéslussar på samma tema. Även om engagemanget till stora delar lever kvar har det varit svårigheter att få de inbjudna att komma på träffarna. Det finns flera tänkbara anledningar till varför det har varit så. En är logistiken runt idéslussarna. Till idéslussen som hölls under våren skickades inbjudan ut två veckor innan den första träffen. Det är alldeles för kort framförhållning för de flesta. Höstens första idéslusträff hölls i slutet av augusti när många precis började komma tillbaka från sina semestrar. De första inbjudningarna gick därför ut i juni, och föll sedan troligtvis i glömska under semestern. Idéslussen har också varit förlagd efter arbetstid. Det innebär att exempelvis föreningar har mycket lättare att delta, medan andra organisationer kanske inte har resurser att skicka efter kontorstid. Det kan också vara så att idéslussens olika moment är så pass repetitiva att metoden inte lämpar sig att använda upprepade gånger på samma fråga. Men med tanke på de logistiska omständigheterna är det troligtvis för tidigt att dra några definitiva slutsatser kring det.

Aktörerna känner inte varandra sedan tidigare, vilket gör det svårt att få fram konkreta aktiviteter på bara två träffar. Flera deltagare har därför uttryckt att fokus bör ligga på att utveckla de idéer som redan finns hos deltagarna istället för att arbeta fram nya tillsammans. Bättre förarbete, tydligare struktur och uppföljning efterfrågas för att göra processen tydligare och arbetet effektivare. Det kan också vara svårt att i förhand förutse vilka deltagare som har en samsyn angående vad de vill åstadkomma när matchningarna görs. Det behövs därför en större blandning deltagare för att skapa ett mer dynamiskt innehåll på träffarna. Ett problem som idéslussen har brottats med är svårigheten att få näringslivet att delta, här har inte stadsdelen nödvändigtvis några naturliga kopplingar.

För att underlätta samverkan mellan aktörerna behöver som nämnts ett grundligare förarbete göras. Det kan göras i anslutning till inbjudningarna, och skulle ge ett bättre underlag både när såväl inventering och matchningar ska göras. Deltagarna skulle redan med inbjudan kunna uppmanas att formulera sina idéer, behov och resurser inför den första träffen. Det skulle också kunna finnas möjlighet för organisationen att kort presentera sitt arbete inför övriga deltagare på träffarna för att skapa engagemang för frågan. Det är också något som efterfrågas av deltagarna. En deltagarlista med kontaktuppgifter kan också skickas ut redan innan den första träffen för att underlätta nätverkandet.

Genom att följa upp aktiviteterna i större utsträckning kan stadsdelen också underlätta genomförandet av dem. Uppföljning av aktiviteterna kan göras genom att lägga till en eller flera träffar där deltagarna får hjälp att ytterligare konkretisera sina idéer. Här kan stadsdelen också hjälpa till att förmedla nya tänkbara deltagare till aktiviteterna. Det skulle kräva ytterligare tid och resurser från stadsdelens sida, men skulle kunna leda till mer genomarbetade och genomförbara aktiviteter. Det är möjligt att det inte alltid behövs uppföljningsträffar efter varje idésluss, det blir en bedömningsfråga. Med en digital plattform skulle aktiviteterna också kunna hållas levande under en längre tid och underlätta spridning. Det skulle även underlätta samverkan utanför idéslussen.

Möjligheten till nätverkande och samverkan är det som aktörerna framhåller som den största drivkraften till att delta i idéslussen. Fokus bör därför som tidigare nämnts inte ligga på att ta fram så många aktiviteter som möjligt, utan istället utveckla de idéer som redan finns hos deltagarna. Att främja samverkan utanför idéslussen bör också prioriteras. Stadsdelens roll är främst att tillhandahålla lokaler och idéslussen som metod, men

förvaltningen bör också finnas representerad på träffarna. Just representanter från stadsdelen är också något som efterfrågas i hög grad av de aktörer som deltagit i idéslussen. Här finns ett internt förankringsarbete att göra i förvaltningen för att kunna tillgodose det behovet. Goda exempel från tidigare idéslussar är även det efterfrågat. Detta är något som kommer att komma med tiden. Ju fler idéslussar som hålls, desto mer aktiviteter och samverkan kommer att skapas.

Tanken bakom idéslussen är egentligen mycket enkel: att erbjuda en jämlik arena där olika aktörer kan mötas. Enkelheten i grundkonceptet ska dock inte göra att själva arbetet med en idésluss uppfattas som enkelt och okomplicerat. Att genomföra en idésluss kräver eftertanke och tydlig planering. Det viktiga är innehållet, som skapas av deltagarna. Det behövs dock tydliga steg och en struktur på träffarna som ger deltagarna förutsättningar att skapa ett bra innehåll. Uppdelningen av idéslussen två träffar innebär också att det krävs ett upplägg som behåller deltagarnas engagemang och intresse att delta under en längre tidsperiod. För att idéslussen ska vara den samverkansarena som stadsdelen önskar finns också framöver ett behov av att någon med stor vana av att planera och leda workshops är delaktig i att utveckla konceptet.

Idéslussen är fortfarande i utvecklingsstadiet och Lundby testar sig fram för att se vad som fungerar. Den här utvärderingen är del av det arbetet. Idéslussen har hittills bara testats lokalt i stadsdelen, men som en del i uppdraget från Social resursförvaltning ingår förutom att ta fram en utvärdering också att sprida konceptet. Nyckelpersoner i alla stadsdelsförvaltningar har fått kännedom om idéslussen i dess nuvarande form och kommer också att få ta del av denna utvärdering. Arbetet med idéslussen har kontinuerligt följts och spridits genom Social resursförvaltnings webbtidning Medverkan. Våren 2016 var idéslussen en programpunkt på den nationella konferensen Mötesplats social hållbarhet som då hölls i Göteborg. Idéslussen har även uppmärksammats i Integration Hallands nyhetsbrev. Kännedom om idéslussen sprids också genom de aktörer som deltagit.

Källor

EU-kommissionen. Social innovation.

http://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/policy/social_en

Mötesplats Social Innovation. Vad är en samhällsentreprenör?

<http://socialinnovation.se/sv/om-oss/vad-ar-en-samhallsentreprenor/>

Mötesplats Social Innovation. Samverkansmodeller. <http://socialinnovation.se/sv/om-oss/bakgrund/samverkansmodeller/>

Stanford University. The Triple Helix Concept.

http://triplehelix.stanford.edu/3helix_concept

Läs mer om idéslussen:

Facebookgrupp: Idésluss för social hållbarhet.

<https://www.facebook.com/groups/idesluss/>

Medverkan (2016). Idéslussen i Lundby tar fart igen.

<http://webnews.textalk.com/medverkan/ideslussen-i-lundby-tar-fart-igen>

Medverkan (2016). Nya matchningar i idéslussen för social hållbarhet.

<http://webnews.textalk.com/medverkan/nya-matchningar-i-ideslussen-for-social-hallbarhet>